

ДЕРЖАВНА ФІСКАЛЬНА СЛУЖБА УКРАЇНИ
(ДФС)

Львівська пл., 8, м. Київ-53, МСП 04655, тел.: (044) 272-51-59, факс: (044) 272-08-41
www.sfs.gov.ua; e-mail: kabmin_doc@sfs.gov.ua, gromada@sfs.gov.ua Код ЄДРПОУ 39292197

01.02.2018 № 2200/5/99-99-12-03-04-16 На № 16-2333 від 27.12.2017

Рахункова палата України

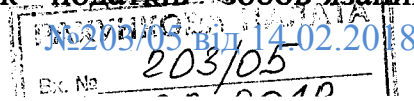
Про розгляд рішення
Рахункової палати України

Державна фіскальна служба України розглянула рішення Рахункової палати України від 28.11.2017 № 24-6 «Про результати аудиту ефективності справляння та дієвості контролю за надходженням рентної плати за користування надрами для видобування природного газу до державного бюджету» (далі – Рішення) та затверджений Рішенням Звіт про результати аудиту ефективності справляння та дієвості контролю за надходженням рентної плати за користування надрами для видобування природного газу до державного бюджету (далі – Звіт), надіслані листом Рахункової палати України від 27.12.2017 № 16-2333 (вх. ДФС № 121/5 від 02.01.2018), і повідомляє про вжиті заходи згідно з наданими пропозиціями.

1. Про усунення недоліків і порушень, встановлених під час аудиту

Щодо організації повного і достовірного обліку платників рентної плати за користування надрами для видобування природного газу та виявлення 35 надрокористувачів, які отримали спеціальні дозволи на користування надрами для видобування природного газу і не стали або несвоєчасно стали на облік у територіальних органах ДФС, повідомляємо.

Відповідно до пункту 63.2 статті 63 Податкового кодексу України (далі – Кодекс) взяттю на облік або реєстрації у контролюючих органах підлягають всі платники податків. Згідно зі статтями 64, 65 Кодексу взяття на облік за основним місцем обліку суб'єктів господарювання (юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців) у контролюючих органах здійснюється на підставі відомостей з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань (далі – Єдиний державний реєстр). За неосновним місцем обліку платник податків зобов'язаний

самостійно стати на облік у відповідних контролюючих органах, повідомляти про всі об'єкти оподаткування і об'єкти, пов'язані з оподаткуванням, контролюючі органи за основним місцем обліку.

Особливості обліку платників податків за окремими податками, а також окремих категорій платників податків установлюються відповідними розділами Кодексу (пункт 63.8 статті 63 Кодексу).

Положеннями розділу IX Кодексу окрема реєстрація або облік платників рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин в органах ДФС не передбачена. У зв'язку з цим відсутні правові підстави для організації ведення окремого обліку чи реєстрації за цим видом податку чи категорією платників.

Відповідно до пункту 252.1 статті 252 Кодексу платниками рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин є суб'єкти господарювання, у тому числі громадяни України, іноземці та особи без громадянства, зареєстровані відповідно до закону як підприємці, які набули права користування об'єктом (ділянкою) надр на підставі отриманих спеціальних дозволів на користування надрами (далі – спеціальний дозвіл) в межах конкретних ділянок надр з метою провадження господарської діяльності з видобування корисних копалин, у тому числі під час геологічного вивчення (або геологічного вивчення з подальшою дослідно-промисловою розробкою) в межах зазначених у таких спеціальних дозволах об'єктів (ділянок) надр. Платники рентної плати сплачують податкові зобов'язання за місцезнаходженням ділянки надр, з якої видобуті корисні копалини, у разі розміщення такої ділянки надр у межах території України.

Згідно зі статтею 258 Кодексу органи державного гірничого нагляду у місячний строк після прийняття відповідного рішення надсилають до контролюючого органу за місцем податкової реєстрації платника, який буде здійснювати видобуток корисних копалин, у тому числі під час геологічного вивчення, повідомлення про надання такому платнику дозволу на початок ведення видобувних робіт або погодження на проведення дослідно-промислової розробки.

З метою забезпечення повноти і своєчасності справляння рентної плати за користування надрами, зокрема і для видобування природного газу, ДФС щорічно на свій запит отримує від Держгеонадр інформацію про перелік суб'єктів господарювання, які отримали спеціальні дозволи, яка направляється для використання в роботі територіальним органам ДФС.

Звертаємо увагу також, що у тексті Звіту йдеться про 35 надрокористувачів. Водночас Перелік додатка 2 до Звіту містить інформацію лише про 17 юридичних осіб, із яких всі перебувають на обліку як платники податків за основним місцем обліку.

Із зазначених 17 юридичних осіб до територіальних органів ДФС за місцезнаходженням ділянок надр, на які видано спеціальні дозволи, подають податкові декларації з рентної плати 6 юридичних осіб: ДП НАК «Надра

України» «Миргороднафтогазрозвідка» (визнано банкрутом), ТзОВ «Гео Альянс Косачівське», ТОВ «Нафтогазова компанія «Буковина», ТОВ «Авантаж енерго», ПАТ НАК «Надра України», ТзОВ «Західгазінвест».

Ще 3 юридичні особи мають ділянки надр в Луганській області – це ТОВ «СХІДНО УКРАЇНСЬКА ГРУПА», ПРАТ «ТЕХНОРЕСУРС» та ПРАТ «ПЛАСТ» та 3 у ВЕЗ «Крим» – ПАТ «Чорноморнафтогаз», ТОВ «Води України» та ТОВ «Нові проекти» (знаходиться в стані припинення діяльності за рішенням власника).

Не подають податкові декларації з рентної плати за місцезнаходженням ділянок надр такі юридичні особи: ТОВ «Укрнефтегазрозвідка», ДП НАК «Надра України» «Західукргеологія», ПП ТД «Атланта Плюс», ТОВ «Полтаванафтогазрозвідка» та ТОВ «Веспен». Територіальними органами ДФС у Волинській, Івано-Франківській, Полтавській, Сумській та Харківській областях, на території яких знаходяться ділянки надр, на які отримано спеціальні дозволи зазначеними надрокористувачами, вживаються невідкладні заходи щодо забезпечення подання ними податкових декларацій з рентної плати за місцезнаходженням таких ділянок надр за відсутності видобутку природного газу на цих ділянках.

Слід зазначити, що за даними ДНВП «Геоінформ України», розміщеними на офіційному веб-порталі (geoinf.kiev.ua/specdozvoli/), власником спеціальних дозволів на користування надрами №№ 4108, 4109 є ТОВ «Полтаванафтогазрозвідка».

ДП НАК «Надра України» «Миргороднафтогазрозвідка» не є власником жодного спеціального дозволу на користування надрами.

Також термін дії спеціальних дозволів на користування надрами у ДП НАК «Надра України» «Західукргеологія» № 2917 та ПРАТ «ПЛАСТ» №№ 1847, 1848 закінчився у грудні 2016 року, а у ТОВ «Полтаванафтогазрозвідка» №№ 4108, 4109 – у березні 2017 року.

2. Щодо забезпечення належної координації дій територіальних органів ДФС, а також взаємодії з Держгеонадрами зі здійснення дієвих заходів щодо погашення податкового боргу з рентної плати за користування надрами для видобування природного газу

Підрозділами погашення боргу територіальних органів ДФС застосовується повний комплекс заходів, спрямованих на зменшення податкового боргу, на підставі, в межах повноважень та у спосіб, передбачені нормами Кодексу та нормативно-правовими актами.

Заходи з погашення (стягнення) податкового боргу та контроль за їх проведенням застосовуються до всієї суми податкового боргу, яка обліковується за боржниками, а не до окремого платежу або податку, і погашається виключно у порядку календарної черговості.

Листом ДФС від 14.06.2017 № 15316/7/99-99-17-17 Офісу великих платників податків Державної фіскальної служби надано роз'яснення з

приводу здійснення заходів щодо погашення податкового боргу шляхом стягнення коштів, які перебувають у власності боржника.

З 01.01.2017 набрали чинності зміни до п. 95.5 ст. 95 Кодексу, якими запроваджено позасудовий порядок стягнення податкового боргу із платника податків на підставі рішення керівника (його заступника або уповноваженої особи) контролюючого органу.

У вказаному випадку рішення про стягнення коштів з рахунків такого платника податків у банках є вимогою стягувача до боржника, що підлягає негайному та обов'язковому виконанню шляхом ініціювання переказу у платіжній системі за правилами відповідної платіжної системи.

Однак чинна редакція пунктів 12.2 та 12.4 Інструкції про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті, затвердженої постановою Правління Національного банку України від 21.01.2004 № 22 (далі – Інструкція № 22), не передбачає можливості оформлення інкасового доручення (розпорядження) на підставі рішення контролюючого органу, що, у свою чергу, може створити ризик повернення останніх банками без виконання, як це передбачено п. 12.11 Інструкції № 22.

З метою унеможливлення використання несумлінними платниками податків вказаних положень Інструкції № 22 для ухилення від сплати податків ДФС звернулась до Національного банку України листом від 10.04.2017 № 3834/5/99-99-11-04-04-16 з пропозиціями про внесення змін до Інструкції № 22 щодо форми та вимог до заповнення інкасового доручення, а також запровадження механізму виконання інкасового доручення протягом певного періоду часу – 5 (п'яти) банківських днів.

ДФС, керуючись частиною третьою підпункту 258.2.2 пункту 258.2 статті 258 Кодексу, щоквартально надає Держгеонадрам переліки суб'єктів господарювання, що протягом шести місяців не вносили, несвоєчасно вносили суми податкових зобов'язань з рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин або не виконували податкових зобов'язань з цієї плати.

Такі переліки надрокористувачів формуються на підставі інформації, наданої головними управліннями ДФС в областях, м. Києві та Офісом великих платників податків ДФС, і містять відомості про надрокористувачів – їх назву, код ЄДРПОУ, номер, дату видачі та строк дії наданих їм спеціальних дозволів, а також дату виникнення та суму податкового боргу.

3. Щодо удосконалення методики розрахунку індикативних надходжень рентної плати за користування надрами для видобування природного газу, що доводиться до територіальних органів ДФС, з урахуванням наявної бази оподаткування

Індикативні показники надходжень рентної плати за користування надрами для видобування природного газу розраховуються та доводяться до територіальних органів з урахуванням фактично задекларованих

надрокористувачами сум рентної плати, зокрема ПАТ «Укргазвидобування» та ПАТ «Укрнафта», тобто з урахуванням реальної бази оподаткування в окремих областях. При цьому сплата ПАТ «Укрнафта» податкових зобов'язань з рентної плати за користування надрами для видобування природного газу у 2015 – 2016 роках відбувалась не в повному обсязі, що негативно вплинуло на виконання індикативних показників надходжень з цієї плати ГУ ДФС у тих областях, в яких це товариство є платником. Натомість переплати по ПАТ «Укргазвидобування» з цієї плати, що утворюються внаслідок перерахування субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам на надання пільг, субсидій та компенсацій відповідно до Порядку перерахування деяких субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам на надання пільг, субсидій та компенсацій, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 11 січня 2005 року № 20, призводять до перевиконання доведених індикативних показників у тих областях, в яких це товариство є платником.

4. Стосовно підготовки та надання на розгляд Мінфіну пропозицій щодо внесення змін до нормативно-правових актів, необхідних для здійснення обліку в інтегрованих картках платників нарахованих і сплачених сум податкових зобов'язань з рентної плати за користування надрами, податкового боргу та переплат окремо за кожним спеціальним дозволом на користування надрами

Порядок надання спеціальних дозволів на користування надрами затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 30 травня 2011 року № 615 (зі змінами) (далі – Порядок), та регулює питання надання спеціальних дозволів на користування надрами, а також визначає процедуру продовження строку дії, переоформлення, видачі дубліката, зупинення дії чи анулювання дозволу та внесення до нього змін.

Відповідно до п. 15 Порядку підставою для відмови у продовженні строку дії дозволу є наявність заборгованості зі сплати рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин. З метою перевірки наявності такої заборгованості орган з питань надання дозволу надсилає відповідний запит органам ДФС, які протягом 15 днів зобов'язані подати відповідну інформацію.

Органами ДФС відображення сум нарахувань та сплати податків і зборів в інтегрованих картках платників здійснюється в розрізі кодів бюджетної класифікації, затвердженої наказом Міністерства фінансів України від 14.01.2011 № 11 «Про бюджетну класифікацію» (із змінами).

Автоматизована система органів ДФС не передбачає обліку сум нарахувань податкових зобов'язань з рентної плати за користування надрами та відповідних платежів у розрізі родовищ або спеціальних дозволів.

В той же час, в органах Казначейства рахунки для зарахування доходів бюджетів відкриваються за кодами класифікації доходів бюджету, затвердженою вказаним вище наказом Міністерства фінансів України.

Згідно із чинною класифікацією доходів бюджету в органах Казначейства відкриті рахунки для зарахування надходжень до бюджету рентної плати за користування надрами у загальній сумі, тобто без можливості відображення в інформаційній системі органів Казначейства та відповідно ДФС сум сплати в розрізі платників та спеціальних дозволів для кожного надрокористувача.

Крім того, відображення в інформаційній системі органів ДФС нарахованих і сплачених сум податкових зобов'язань з рентної плати за користування надрами, податкового боргу та переplat окремо за кожним спеціальним дозволом на користування надрами можливе за умови декларування платниками податкових зобов'язань та відповідної їх сплати окремо по кожному спеціальному дозволу та виду вуглеводневої сировини, що потребуватиме від платників додаткових витрат та як наслідок збільшення податкового навантаження.

5. Щодо забезпечення підвищення якості та ефективності контрольно-перевірочної роботи територіальних органів ДФС з питань справляння рентної плати за користування надрами для видобування природного газу

Пунктом 75.1 статті 75 Кодексу передбачено, що контролюючі органи мають право проводити камеральні, документальні (планові або позапланові; виїзні або невиїзні) та фактичні перевірки платників податків у встановленому порядку щодо повноти сплати податків.

Питання повноти нарахування та своєчасності сплати рентної плати за користування надрами для видобування газу досліджується в ході проведення документальних перевірок платників податків у загальному порядку.

Так, згідно з пунктом 77.2 статті 77 Кодексу до плану-графіка проведення документальних планових перевірок відбираються платники, які мають ризик щодо несплати податків та зборів, невиконання іншого законодавства, контроль за яким покладено на контролюючі органи.

Періодичність проведення документальних планових перевірок платників податків визначається залежно від ступеня ризику в діяльності таких платників податків, який поділяється на високий, середній та незначний. Платники податків із незначним ступенем ризику включаються до плану-графіка не частіше ніж раз на три календарні роки, середнім – не частіше ніж раз на два календарні роки, високим – не частіше одного разу на календарний рік.

Відповідно до пункту 77.3 статті 77 Кодексу забороняється проведення документальної планової перевірки за окремими видами зобов'язань перед бюджетами, крім правильності обчислення, повноти і своєчасності сплати митних платежів, податків, зборів та єдиного внеску при виплаті (нарахуванні) доходів фізичним особам податку з доходів фізичних осіб та зобов'язань за бюджетними позиками і кредитами, що гарантовані бюджетними коштами.

Позапланові документальні перевірки проводяться за наявності обставин, визначених статтею 78 Кодексу.

Крім того, перевірки підприємств у 2015 та 2016 роках проводились з урахуванням положень пункту 3 Прикінцевих положень Закону України від 28 грудня 2014 року № 71-VIII «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи» в частині введення мораторію на проведення перевірок платників податків з обсягами доходів до 20 млн. грн. за попередній календарний рік.

Наказом ДФС від 31.07.2014 № 22 затверджено Методичні рекомендації щодо порядку взаємодії між підрозділами органів державної фіскальної служби при організації, проведенні та реалізації матеріалів перевірок платників податків (із змінами) (далі – наказ № 22), відповідно до яких в рамках організації та проведення документальних перевірок платників податків, у т.ч. платників рентної плати за користування надрами для видобування газу, Департамент аудиту постійно здійснює координацію роботи підпорядкованих підрозділів шляхом:

проведення селекторних нарад щодо організації перевірок підрозділами аудиту для виконання зазначених протокольних завдань (зокрема, 16.10.2015 проведено відеоселекторну нараду з питань перевірки ПАТ «Укрнафта» з керівниками підрозділів податкового та митного аудиту головних управлінь ДФС в Івано-Франківській, Полтавській, Сумській, Чернігівській областях та Міжрегіонального головного управління ДФС – Центрального офісу великих платників податків);

здійснення поточного контролю за проведенням і організацією перевірок платників податків, що знаходяться на обліку в Офісі великих платників податків ДФС, у т.ч. за станом відпрацювання інформації Держгеонадр щодо обсягів видобутку корисних копалин;

організації взаємодії між структурними підрозділами ДФС та Офісу ВПП ДФС щодо своєчасного обміну інформацією з проблемних питань тощо.

Так, відповідно до пункту 1.4.3 наказу № 22 у разі, коли підприємство має відокремлені підрозділи або у яких юридична особа перебуває за неосновним місцем обліку, орган державної фіскальної служби, що здійснює перевірку платника податків, забезпечує координацію інших органів ДФС щодо одночасного проведення перевірки юридичної особи.

У Звіті зазначено, що позапланові документальні перевірки ТОВ «ПАРІ», ТОВ «Перша Українська газонафтова компанія» та ТОВ «Енерго-Сервісна компанія «Еско-Північ» проводилися за місцезнаходженням вказаних підприємств без виїзду до місць розташування ділянок надр, що ними використовувалися для видобування природного газу, та без залучення територіальних органів ДФС за місцезнаходженням цих ділянок.

При цьому ТОВ «ПАРІ» (31037994), ТОВ «Перша Українська газонафтова компанія» (36050166), ТОВ «Енерго-Сервісна компанія «Еско-Північ» (30732144) не мають філій та відокремлених підрозділів.

Первинні документи знаходились за місцем юридичної адреси вказаних підприємств. При проведенні документальних перевірок були перевірені документи, які підписані та затверджені керівниками платників податків.

Так, для перевірки об'єкта оподаткування рентною платою за користування надрами для видобування корисних копалин підприємствами були надані всі первинні документи, які підтверджують показники, зазначені в деклараціях, а саме: щомісячні Звіти про рух мінеральної сировини в розрізі родовищ та свердловин, накази про нормативи втрат і виробничо-технологічних витрат мінеральної сировини та інші документи.

Під час перевірки ТОВ «ПАРІ», ТОВ «Перша Українська газонафтова компанія», ТОВ «Енерго-Сервісна компанія «Еско-Північ» перевірено щомісячні Звіти про рух природного газу по ГР в розрізі родовищ та свердловин. Обсяги видобутку мінеральної сировини відповідають даним Довідок про видобуток корисних копалин (природного газу) на ліцензійних ділянках, які надавались підприємством до ДНВП «Геоінформ України».

З метою підвищення результативності, якості та ефективності контрольно-перевірочної роботи, зменшення рівня скасування та збільшення рівня узгодженості донарахованих сум Департаментом аудиту запроваджено проведення аналізу матеріалів документальних перевірок, здійснених підрозділами аудиту. За його результатами для доопрацювання матеріалів перевірок і вжиття відповідних заходів до територіальних органів ДФС надсилаються оглядові листи. Зокрема, було направлено: у 2014 – 19, у 2015 – 18, у 2016 – 19, у 2017 – 18 таких листів.

Також запроваджено на постійній основі проведення відеоселекторних нарад, заслуховування керівників ГУ ДФС з питань якості контрольно-перевірочної роботи підрозділів аудиту.

6. Щодо прискорення спільно з Держгеонадрами прийняття протоколів про порядок обміну інформацією відповідно до Угоди про інформаційне співробітництво між Державною фіскальною службою України та Державною службою геології та надр України, а також здійснення робіт зі створення відповідного програмного забезпечення

Листом ДФС від 12.07.2017 № 11807/5/99-99-08-03-03-16 на адресу Держгеонадр направлено доопрацьовану та оновлену редакцію проекту Протоколу № 1 про порядок обміну інформацією, терміни, структуру та формат файлів до Угоди про інформаційне співробітництво між Державною фіскальною службою України та Державною службою геології та надр України від 28.10.2015 (далі – проект Протоколу № 1).

У зв'язку з відсутністю відповіді листами ДФС від 04.12.2017 № 20579/5/99-99-08-03-03-16 та від 10.01.2018 № 376/5/99-99-08-03-03-16 Держгеонадрам повторно запропоновано опрацювати проект Протоколу № 1 та у разі необхідності провести робочу зустріч з представниками ДФС, Держгеонадр та ДНВП «Геоінформ України» для обговорення питань автоматизації процесу подання інформації, визначеної проектом Протоколу № 1.

Згідно з листом Держгеонадр від 15.01.2018 № 862/14-18 (вх. ДФС № 1951/5 від 15.01.2018) ДФС поінформовано, що на сьогодні вирішується питання щодо додаткового фінансування ДНВП «Геоінформ України», у тому числі доопрацювання електронної інформаційної бази даних спеціальних дозволів на користування надрами.

На сьогодні на адресу Держгеонадр підготовлено лист з проханням надати ДФС інформацію про орієнтовні строки доопрацювання ДНВП «Геоінформ України» програмного забезпечення для ведення інформаційної бази даних спеціальних дозволів на користування надрами, відомості з якої є необхідними для запровадження взаємодії між ДФС та Держгеонадрами.

В.о. Голови

М.В. Продан